

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет економіки і менеджменту
Кафедра економіки та підприємництва ім. проф. І.М. Брюховецького

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Економіка виробничих процесів у рослинництві
(обов'язковий)

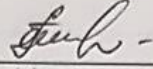
Реалізується в межах освітньої програми «Агрономія»

за спеціальністю 201 «Агрономія»

на 1 (бакалаврському) рівні вищої освіти

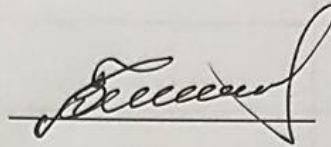
Суми – 2023

Розробник: Сухоставець А.І., к.е.н., доцент, доцент кафедри

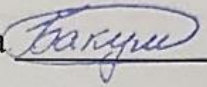
Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри економіки та підприємництва	протокол від 15 травня 2023 року №16
	<u></u> С. І. Терещенко (підпис)

Погоджено:

Гарант освітньої програми
(підпис)

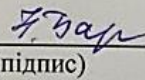
В.І. Оничко

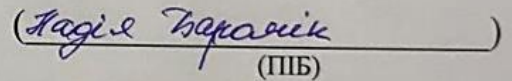
Декан факультету, де реалізується освітня програма О.Бакуменко
(підпис)

Рецензія на робочу програму (додається) надана: Бутенко А.О.
Башлай С.В.

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(підпис)

(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: « 13 » 09 2023 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри економіки та підприємництва	Завідувач кафедри економіки та підприємництва	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Економіка виробничих процесів у рослинництві			
2.	Факультет/кафедра	Економіки і менеджменту / Економіки та підприємництва			
3.	Статус ОК	Обов'язковий			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК	Агрономія / 201 «Агрономія»			
5.	ОК може бути запропонований для				
6.	Рівень НРК	6-й			
7.	Семестр та тривалість вивчення	8 -9 семестр, 1-18 тижні			
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5			
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота (заняття) - 52		Самостійна робота	
		Лекційні	Практичні /семинарські	Лабораторні	90/128
		30/12	30/10	-	
10.	Мова навчання	Українська			
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Доцент кафедри економіки та підприємництва, кандидат економічних наук (PhD) Сухоставець Андрій Іванович			
11.1	Контактна інформація	andrii.sukhostavets@snau.edu.ua ; ауд. 403а-е.			
12.	Загальний опис освітнього компонента	Зміст дисципліни формується із економічних та підприємницьких аспектів, вивчає закономірності ефективного ведення виробничих процесів в рослинництві з метою раціонального використання ресурсів та максимізації прибутку підприємства.			
13.	Мета освітнього компонента	Вивчення даної навчальної дисципліни дасть змогу студентам засвоїти ключові економічні категорії; знати економічні закономірності процесів у галузі рослинництва; сформувати економічне мислення; вміти концептуально і організаційно охоплювати базові аспекти галузевої економіки, визначати й оцінювати попит і пропозицію на продукцію рослинництва, проблеми цінової конкурентоспроможності продукції, калькулювати собівартість продукції, знаходити напрями підвищення продуктивності праці і визначати рівень впливу її на прибутковість виробництва, кваліфіковано вирішувати питання визначення економічної ефективності виробництва у галузі, функціонування залученого і власного капіталу.			
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на вивченні: Математики 2. Освітній компонент є основою для: Виробнича практика, Атестація (виконання і захист Кваліфікаційної роботи та атестаційний іспит).			
15.	Політика академічної доброчесності	Дотримання засад політики академічної доброчесності реалізується на засадах положень «Кодексу академічної доброчесності Сумського НАУ» Списування – завдання не зараховується. Використання заборонених засобів під час контрольних засобів – відповідь не зараховується. Плагіат – завдання не зараховується.			
16.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/enrol/index.php?id=689			

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК								Як оцінюється РНД
	ПРН 4	ПРН 5	ПРН 6	ПРН 8	ПРН 9	ПРН 10	ПРН 17	ПРН 18	
ДРН 1. Використовувати у роботі знання щодо основ економіки та підприємництва в аграрній сфері України	x	x	x						Тести множинног о вибору, виконання есе
ДРН 2. Знати та вміти аналізувати показники ефективності використання ресурсів в аграрному секторі	x	x	x	x	x	x	x	x	Тести множинног о вибору, розрахунко ві завдання
ДРН 3. Знати сутність та вміти аналізувати витрати виробництва продукції рослинництва		x	x	x	x	x	x	x	Тести множинног о вибору, розрахунко ві завдання
ДРН 4. Знати сутність та вміти аналізувати основні показники оцінки ефективності діяльності підприємства	x	x	x	x	x	x	x	x	Тести множинног о вибору, розрахунко ві завдання
ДРН 5. Знати основи економіки виробництва окремих видів продукції рослинництва	x	x	x	x	x	x	x	x	Тести множинног о вибору, розрахунко ві завдання
ДРН 6. Знати основи складання бізнес-планів виробництва продукції рослинництва та джерела фінансування і державної підтримки аграрної галузі		x	x	x	x	x	x	x	Тести множинног о вибору, виконання есе

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу						Рекомендована література
	Аудиторна робота				Самостійна робота		
	Лк		П.з / семін. з				
	ден.	заочн.	ден.	заочн.	ден.	заочн.	
Тема 1. Теоретичні основи економіки 1.1. Економіка підприємства як наука 1.2. Методологічні та методичні засади дослідження курсу 1.3 Особливості сільського господарства як галузі суспільного виробництва	2	2	2	2	6	10	Основна: 1-5 Додаткова: 6-14
Тема 2. Підприємство як суб'єкт господарювання 2.1. Поняття, цілі, функції і напрями діяльності підприємства 2.2. Класифікація підприємств та характеристика їх видів 2.3. Форми об'єднань підприємств	2	2	2	2	6	10	Основна: 1-5 Додаткова: 6-14
Тема 3. Земельні ресурси та їх використання 3.1. Земельний фонд України 3.2. Державний земельний кадастр 3.3. Земельний кодекс України 3.4. Ефективність використання земельних ресурсів	2	2	2	2	6	10	Основна: 1-5 Додаткова: 6-14
Тема 4. Трудові ресурси, продуктивність праці та її оплата 4.1. Поняття, класифікація і структура персоналу підприємства 4.2. Продуктивність праці: поняття і види 4.3. Поняття, види і методи мотивації праці 4.4. Оплата праці персоналу підприємства	2	2	2	2	6	10	Основна: 1-5 Додаткова: 6-14
Тема 5. Капітал підприємства 5.1. Основний капітал підприємства, його склад і структура 5.2. Амортизація основних засобів підприємства 5.3. Показники руху, відтворення, забезпеченості та ефективності використання основного капіталу підприємства 5.4. Економічна суть, склад та ефективність використання оборотного капіталу	2		2		6	10	Основна: 1-5 Додаткова: 6-14
Тема 6. Інвестиційні ресурси 6.1. Економічна сутність і класифікація інвестиційних ресурсів 6.2. Капітальні вкладення та їхня структура 6.3. Оцінка економічної ефективності капітальних вкладень	2		2		6	10	Основна: 1-5 Додаткова: 6-14

Тема 7. Витрати виробництва й собівартість продукції 7.1. Класифікація витрат на виробництво продукції 7.2. Методика визначення собівартості сільськогосподарської продукції 7.3. Шляхи зниження собівартості сільськогосподарської продукції	2		2		6	10	Основна: 1-5 Додаткова: 6-14
Тема 8. Результати діяльності та економічна ефективність виробництва 8.1. Економічні результати діяльності підприємства 8.2. Сутність і методи визначення рентабельності виробництва 8.3. Поняття і сутність ефективності	2		2	2	6	10	Основна: 1-5 Додаткова: 6-14
Тема 9. Економіка виробництва зерна 9.1. Економічне і соціальне значення зернового виробництва 9.2. Розвиток і розміщення виробництва зерна 9.3. Економічна ефективність зерна та напрями її підвищення 9.4. Формування ринку зерна в Україні	2		2		6	10	Основна: 1-5 Додаткова: 6-14
Тема 10. Економіка виробництва технічних культур 10.1. Технічні культури та їх економічне значення 10.2. Економіка виробництва льону-довгунцю 14.3. Економіка виробництва цукрових буряків 10.4. Економіка виробництва олійних культур	2		2		6	10	Основна: 1-5 Додаткова: 6-14
Тема 11. Економіка виробництва овочів та фруктів 11.1. Економіка виробництва картоплі 11.2. Економіка виробництва овочів 11.3. Економіка садівництва 11.4. Економіка виробництва винограду	2	2	2		6	7	Основна: 1-5 Додаткова: 6-14
Тема 12. Бізнес-план аграрного підприємства та методика його складання 12.1. Суть та особливості бізнес-плану, як складової перспективного планування 12.2. Структура бізнес-плану	4	2	2		8	7	Основна: 1-5 Додаткова: 6-14
Тема 13. Кредитне забезпечення та державна підтримка агровиробників 13.1. Сутність і зміст кредитного забезпечення агровиробників 13.2. Особливості кредитування аграрного сектора 13.3. Державна підтримка агровиробників	4	2	2		10	14	Основна: 1-5 Додаткова: 6-14
Всього	30	12	30	10	90	128	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання	Кількість годин	Методи навчання	Кількість годин
ДРН 1. Використовувати у роботі знання щодо основ економіки та підприємництва в аграрній сфері України	Лекція, практичне заняття, обговорення актуальних питань	8	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка презентацій та есе	12
ДРН 2. Знати та вміти аналізувати показники ефективності використання ресурсів в аграрному секторі	Лекція, практичне заняття, презентації	16	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка есе	24
ДРН 3. Знати сутність та вміти аналізувати витрати виробництва продукції рослинництва	Лекція, практичне заняття, дебати	4	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань	6
ДРН 4. Знати сутність та вміти аналізувати основні показники оцінки ефективності діяльності підприємства	Лекція, практичне заняття, обговорення актуальних питань	4	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань	6
ДРН 5. Знати основи економіки виробництва окремих видів продукції рослинництва	Лекція, практичне заняття	12	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань	18
ДРН 6. Знати основи складання бізнес-планів виробництва продукції рослинництва та джерела фінансування і державної підтримки аграрної галузі	Лекція, практичне заняття	8	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань	17

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Есе, доповідь	20/20%	Протягом семестру
2.	ІНДЗ	25/25%	Протягом семестру
3.	Тестування	25/25%	Протягом семестру
4.	Іспит (письмова відповідь на відкриті питання та виконання практично-розрахункового завдання)	30/30%	За графіком сесії

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Презентація	<1 балу	1-2 бали	3-4 бали	5 балів
	Завдання не виконано	Завдання виконано в обсязі до 5 робочих слайдів за навчальними матеріалами, окремі складові (назви елементів, висновки) відсутні	Виконано усі вимоги до завдання, але відсутні власні висновки	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, наведені власні висновки та пропозиції
Есе	<12 балів	12-14 балів	15-18 балів	19-20 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
РЗ	<10 балів	10-15 балів	15-20 балів	21-25 балів
	Завдання не виконано (методика та відповіді неправильні)	Хід виконання вірний, але наявні суттєві помилки, відповіді, в основному неправильні	Завдання виконано, але існують несуттєві помилки	Завдання повністю виконано. Помилки відсутні
Іспит	<18 балів	18-21 балів	22-26 балів	27-30 балів
	<60% правильних відповідей Відсутність розуміння конкретних предметних теорій, парадигм, концепцій та принципів	60-74% правильних відповідей Деяке розуміння конкретних предметних теорій, парадигм, концепцій та принципів Відтворювати знання на основі безпосередньо викладеного матеріалу в межах ОК	75-89% правильних відповідей Розуміння специфічних теорій, парадигм, концепцій та принципів, а також розуміння більш спеціалізованих областей Відтворювати знання, безпосередньо викладеного матеріалу в межах ОК із деякими доказами більш широкого досліджень	90-100% правильних відповідей. Глибоке розуміння специфічних теорій, парадигм, концепцій та принципів, а також глибоке розуміння більш спеціалізованих областей Відтворювати знання, отримані поза межами безпосередньо викладеного матеріалу в межах ОК Вміння шукати, аналізувати, синтезувати, узагальнювати та

				критично оцінювати інформацію
--	--	--	--	-------------------------------

5.2. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Тестування в (Google Forms)	По закінченню кожної теми
2	Заповнення відомостей самооцінювання	По закінченню кожної теми
3	Виконання завдань за допомогою додатків Microsoft	Під час виконання практичних завдань
4	Письмовий зворотний зв'язок на есе	Протягом 1 тижня після виконання
5	Усний зворотний зв'язок від викладача та студентів після презентації	Під час виконання завдання

5.3. Шкала оцінювання (підсумкова) – загальноприйнята для Університету:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, кваліфікаційної роботи	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
75-81		
59-74		
50-58	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1.1 Підручники, посібники:

1. Аграрна економіка: навч. посіб. / В. Я. Білоножко, І. І. Мостов'як, В. П. Карпенко, С. П. Полторецький, А. П. Березовський; за ред. В. Я. Білоножка. - Умань: Видавець «Сочінський М. М.», 2016.-418 с.
2. Андрійчук В. Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: підручник / В. Г. Андрійчук. – К.: КНЕУ, 2013. – 779 с.
3. Олійник Т. Г. О-57 Економіка аграрного виробництва: курс лекцій / Т. Г. Олійник, І. О. Мельник, О. А. Горобченко. – Миколаїв: МНАУ, 2019. – 105 с
4. Петрига О. М. Економіка аграрного підприємства: навчальний посібник / О. М. Петрига, Т. І. Яворська, Ю. О. Прус; за ред. О. М. Петриги, Т. І. Яворської. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2016. – 498 с.
5. Практичний посібник для фермера (організаційно-економічні та правові аспекти) [Янишин Я. С., Гончаренко Л. В., Мацьків Г. В., Гнатишин Л. Б., Марків Г.В., Прокопишин О. С.]. 2-ге вид. перер. і доп. / за заг. ред. Янишина Я. С. Кам'янка-Бузька: КП «Кам'янка-Бузька районна друкарня». 2020. – 420 с.

6.1.2 Методичне забезпечення:

Е-курс: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=689>

6.2 Додаткові джерела:

6. Кропивко М. Ф. Напрями реформування системи управління аграрним сектором в умовах децентралізації влади та розвитку євроінтеграційних процесів. Економіка АПК. 2016. № 6. С. 26-37.
 7. Лупенко Ю. О., Малік М. Й., Вітвіцький В. В. Методичні підходи до оцінки підприємницької діяльності в аграрній сфері економіки. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2016. 56 с.
 8. Малік М. Й. Актуальні питання диверсифікації виробництва в аграрній сфері. Ефективна економіка. 2012. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1689>.
 9. Месель-Веселяк В. Я., Федоров М. М. Стратегічні напрями розвитку аграрного сектора економіки України. Економіка АПК. 2016. № 6. С. 37-49.
 10. Перспективні форми організації господарської діяльності на селі: наукова доповідь / [кол. авторів: Ю. О. Лупенко, О. Г. Шпикуляк, В. Я. Месель-Веселяк та ін.]. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2019. 114с.
 11. Розвиток економіки сільського господарства України в 2011-2015 рр.: наукова доповідь / [Гадзало Я. М, Лупенко Ю. О., Пугачов М. І. та ін.] ; за ред. Ю. О. Лупенка. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2016. 546 с.
 12. Проблеми економіки агропромислового комплексу і формування його кадрового потенціалу: монографія [в 2-х т.]. Т.1 / під ред. Саблука П. Т., Амбросова В. Я., Мазнева Г. Є. Київ: ІАЕ УААН, 2000. С. 514.
 13. Прокопа І. В., Бородіна О. М. Взаємопов'язаність аграрного і сільського розвитку / Аграрний і сільський розвиток для зростання та оновлення української економіки: наук. доп. / за ред. чл.-кор. НАН України Бородіної О. М., д-ра екон. наук Шубравської О. В. Київ: НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України, 2018. С. 20–24.
 14. Соціально-економічні умови розвитку аграрного сектору / Рябоконт В.П. // Економіка АПК. - 2021. - № 2 - С. 6
- #### 6.3 Інформаційні ресурси:
15. Міністерство аграрної політики та продовольства України. Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://agro.me.gov.ua>
 16. Верховна рада України. Офіційний веб-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://rada.gov.ua>.
 17. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
 18. Аграрний сектор України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://agroua.net>.
- #### 6.4. Програмне забезпечення: Стандартні пакети прикладних програм MS Office